

ingediend op **1026** (2021-2022) – Nr. 1
25 november 2021 (2021-2022)

Voorstel van resolutie

van Marino Keulen, Kathleen Krekels, Martine Fournier,
Koen Daniëls, Loes Vandromme en Bert Maertens

over kwaliteitsvol collectief leerlingenvervoer
en alternatieven voor leerlingen
van het buitengewoon onderwijs

TOELICHTING

De situatie van het leerlingenvervoer is een oud zeer.

Vlak na de eeuwwisseling werd de praktische uitvoering van het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs dat door de scholen werd georganiseerd, overgedragen aan de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn. De doelstelling was om de inefficiëntie van allerlei apart van elkaar georganiseerde diensten van leerlingenvervoer samen te brengen en op een efficiëntere manier te organiseren.

Nog geen decennium later blijkt dat de ritduur voor heel wat leerlingen van het buitengewoon onderwijs te lang is. Ook de kinderrechtencommissaris merkt dat op en sinds 2011 wordt die problematiek systematisch herhaald in de jaarverslagen van het Kinderrechtencommissariaat.

Een aantal budgetverhogingen brengt beperkt soelaas, maar door de feitelijke situatie van de ongelijke spreiding van de verschillende types, opleidingsvormen en scholen buitengewoon onderwijs over Vlaanderen, door het steeds drukker wordende verkeer en aangepaste mobiliteitsplannen blijven de ritduren jaar na jaar stijgen.

In het schooljaar 2013-2014 volgden 50.844 leerlingen buitengewoon onderwijs, in 2016-2017 waren dat er 46.752 en in het schooljaar 2020-2021 waren er 50.587 leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Die fluctuaties in leerlingenaantallen, en ook de specifieke behoeften van al die leerlingen op het vlak van onderwijstype en onderwijsvorm maken dat elk jaar de vervoersplanning opnieuw moet worden opgemaakt, waarbij kleine verschillen soms al een grote impact kunnen hebben.

In 2013 kwam de kinderrechtencommissaris met een knelpuntnota om de problematiek aan te kaarten. Daarop keurde de Vlaamse Regering op 17 juli 2015 de conceptnota betreffende leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs (*Parl. St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 621/1) goed en gingen in 2017 de proefprojecten Leuven-Heverlee en Roeselare-Hooglede-Ingelmunster-Izegem van start. Na de (tussentijdse) evaluatie in 2019 werd besloten een extra pilootproject op te starten in een meer stedelijke context en de twee bestaande proefprojecten te verlengen tot en met juni 2022, waarna opnieuw een evaluatie zou volgen.

In het Vlaamse regeerakkoord staat in het hoofdstuk Onderwijs, bij de concrete voorstellen over de juiste begeleiding het volgende engagement: "We werken de proefprojecten leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs verder uit, waardoor leerlingen minder lang op de bus moeten zitten en naar school kunnen gaan met de meest aangewezen expertise. De professionalisering van de begeleiders en chauffeurs is een aandachtspunt. Wanneer ouders evenwel niet kiezen voor de dichtstbijzijnde school met noodzakelijke expertise betalen ze de bijkomende vervoerskosten zelf."

Ondertussen heeft de regering beslist om te schakelen en de evaluatie na juni 2022 niet af te wachten, maar nu al te kijken wat er kan. Uit de proefprojecten kunnen immers heel wat zaken geleerd worden, maar ze maken ook duidelijk dat het om een complex probleem gaat waarvoor de oplossingen zich op verschillende beleidsdomeinen bevinden: Binnenlandse Aangelegenheden, Jeugd, Mobiliteit, Onderwijs en Welzijn. De vijf bevoegde ministers van die beleidsdomeinen hebben zich geëngageerd om deze problematiek aan te pakken.

Om iets te kunnen wijzigen aan een complex probleem is een draagvlak belangrijk. Daarom ook moet het Vlaams Parlement een duidelijk signaal geven aan de regering en de samenleving dat er zonder terughoudendheid oplossingen moeten worden uitgewerkt.

Marino KEULEN
Kathleen KREKELS
Martine FOURNIER
Koen DANIELS
Loes VANDROMME
Bert MAERTENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de knelpuntnota 2013-2014/3 Leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs van het Kinderrechtencommissariaat van 23 oktober 2013;
 - 2° het jaarverslag 2020-2021 Het wachten moe (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 42/1) en de voorgaande jaarverslagen van het Kinderrechtencommissariaat, waarin de problematiek van het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs met uitdrukkelijke aanbevelingen aan bod komt;
 - 3° de conceptnota van de Vlaamse Regering van 2015 betreffende leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 621/1);
 - 4° de in 2017 opgestarte proefprojecten Leuven-Heverlee en Roeselare-Hooglede-Ingelmunster-Izegem;
 - 5° de (tussentijdse) evaluatie in 2019 van de proefprojecten leerlingenvervoer;
 - 6° de voortzetting van de proefprojecten in de periode 2019 tot en met juni 2022 en de uitbreiding van het proefproject met één stedelijk gebied, namelijk Antwerpen;
 - 7° het engagement in het Vlaamse regeerakkoord om de proefprojecten leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verder uit te werken, waardoor leerlingen minder lang op de bus moeten zitten en naar school kunnen gaan met de meest aangewezen expertise, waarbij de professionalisering van de begeleiders en chauffeurs een aandachtspunt is, maar waarbij ouders die niet kiezen voor de dichtstbijzijnde school met noodzakelijke expertise, de vervoerskosten zelf betalen;
 - 8° de fluctuaties in de leerlingenaantallen in het buitengewoon onderwijs en het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van collectief leerlingenvervoer;
 - 9° de gemiddelde ritduur, die al hoog lag en waarbij sommige leerlingen verschillende uren per dag onderweg zijn naar hun school voor buitengewoon onderwijs;
 - 10° het gebrek aan gedetailleerde data die toelaten de busritduur accuraat te monitoren;
 - 11° het steeds groter wordende tekort aan beschikbare buschauffeurs;
 - 12° het steeds moeilijker vinden van geschikte busbegeleiders;
 - 13° de vaststelling uit de proefprojecten van de verkokering van de diverse betrokken entiteiten, de aanpassing van de bestaande wetgeving, de bijbehorende financiële middelen en de noodzakelijke digitalisering om op basis van data te komen tot een betere matching;
 - 14° het belang van maatwerk, zodat er vanuit het belang en de rechten van het kind rekening kan worden gehouden met afstanden, met de specifieke behoefte van het kind en de noodzakelijke omkadering, de vrijheid van onderwijs en de keuzevrijheid van ouders en leerling;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° op korte termijn extra inspanningen te leveren om de meest problematische situaties op te lossen;
 - 2° een fundamentele hervorming voor het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs uit te werken;
 - 3° daarbij een duurzaam systeem op te zetten dat bestaat uit verschillende – eventueel multimodale – alternatieven voor collectief leerlingenvervoer per bus, zodat diegenen die vervoer nodig hebben, kunnen rekenen op kwaliteitsvol leerlingenvervoer. De focus moet daarbij liggen op de behoeften en mogelijkheden van de leerlingen;
 - 4° de lokale besturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie als Vlaams lokaal bestuur in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bij de uitwerking van dat systeem te betrekken;

- 5° daarbij een versnelde evaluatie van de proefprojecten uit te voeren om na te gaan of en in welke mate goede praktijken zoals gemeenschappelijke op- en afstapplaatsen, voor- en naschoolse opvang, mobiliteitscoaches en Hoppinpunten kunnen worden geïmplementeerd;
- 6° in te zetten op een verdere digitalisering om met de beschikbare data te komen tot een goede analyse en een veel betere matching;
- 7° het collectieve leerlingenvervoer dat per bus wordt georganiseerd, kwaliteitsvol, toegankelijk, comfortabel, veilig en beperkt in reistijd te organiseren;
- 8° daarbij de verkokering van de verschillende entiteiten en beleidsdomeinen tegen te gaan, aangezien beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking de enige mogelijkheid is om tot oplossingen te komen;
- 9° in het voorjaar 2022 over te gaan tot een eerste principiële goedkeuring van de regelgevende teksten daarover om het geheel van de hervorming mogelijk te maken;
- 10° voor de hervorming – zoals hierboven is bepaald – in te zetten op een hogere efficiëntie bij de aanwending van de middelen en zo nodig de noodzakelijke middelen uit te trekken;
- 11° op langere termijn te werken aan de betere spreiding en capaciteit van het aanbod aan buitengewoon onderwijs door bijvoorbeeld in te zetten op toekomstige locaties voor scholen buitengewoon onderwijs om bepaalde types of onderwijsvormen te organiseren, de bestaande capaciteit van scholen voor buitengewoon onderwijs uit te breiden, onderwijscampussen waar zowel buitengewoon als gewoon onderwijs wordt aangeboden mogelijk te maken, en de oprichtingsnormen voor scholen buitengewoon onderwijs aan te passen.

Marino KEULEN
Kathleen KREKELS
Martine FOURNIER
Koen DANIELS
Loes VANDROMME
Bert MAERTENS